

Aanvraag rijksbijdrage voor uitvoering van een maatregelpakket in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied

Maatregelpakket 6: Beekherstel en beekdalen

April 2024

Aanvraagformulier Maatregelpakket 6

1. Algemene onderdelen

Naam	Maatregelpakket 6 Beekherstel en beekdalen
Hoofdaanvrager	Aanvrager: Provincie Utrecht Contactgegevens: landelijkgebied@provincie-utrecht.nl
Deelnemende partijen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Provincie Utrecht; Provincie is verantwoordelijk voor de Biodiversiteit in het Natuurnetwerk Nederland en soortenbeleid <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsteam Natuur en landbouw inclusief bossenstrategie • Beleidsteam Bodem en Water • Team GGA en Agenda Vitaal Platteland voor de realisatie. ➤ Waterschap Vallei en Veluwe; verantwoordelijk voor doelen Kaderrichtlijn water en oppervlaktewaterbeheer ➤ (Agrarisch) Collectief Utrecht Oost; uitvoerend orgaan pakketten agrarisch natuurbeheer in de Gelderse vallei
Gebied / locaties	<p>Dit pakket betreft het stroomgebied van alle laaglandbeken in de provincie Utrecht in de Gelderse vallei, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Barneveldse, -Esvelder- en Hoevelakense beek ○ Modderbeek ○ Moorsterbeek ○ Heiligerbergerbeek/Grift/Heygraaf/Oude- en Nieuwe Maarnse beek ○ Lunterse beek ○ Grift en Valleikanaal <p>Het pakket richt zich op twee onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Natuurlijk beekherstel in een volledig aaneengesloten zone van 15-40 meter, waarbij de toevoerbeekjes, die binnen het KRW stroomgebied vallen ook worden gerekend tot het natuurlijk beekherstel. De ambitie van de PU en Waterschap Vallei en Veluwe (WVV) is om waar mogelijk de KRW status van “Kunstmatig of sterk veranderd” te verhogen naar “Natuurlijk”. 2) Beekdal met maatregelen om de KRW-waterkwaliteit- en -kwantiteit voor de beken te verbeteren, door maatregelen in het gehele stroomgebied en met name in het uitgebreide stelsel van de duizenden kilometers tertiaire watergangen, via gerichte voorlichting aan grondgebruikers. <p>Met de provincie Gelderland is contact en overleg om ook in te gaan zetten op onderdeel 2 om de waterkwaliteit- en kwantiteit voor de beken te verbeteren.</p> <p>Waterschap WVV en provincie Utrecht hebben in 2009-2010 voor elk stroomgebied een visie gemaakt, de Inrichtingsbeelden, om te voldoen aan de KRW- en NNN doelen. Tussen 2011 - nov 2017 is een uitgebreid beekherstelprogramma uitgevoerd, zoals te zien op de overzichtskaart in bijlage XX. Tussen nov 2017 - jan 2023 zijn er geen beekherstelprojecten uitgevoerd, omdat er geen nieuw uitvoeringsprogramma was opgezet.</p> <p>Het NPLG heeft de prikkel gegeven om de restopgave voor de KRW- en NNN doelen voor het beekherstel weer gezamenlijk op te pakken. Dit biedt nu ook de kans om de scope te verbreden naar een stroomgebiedsbenadering, om met name de waterkwaliteit- en kwantiteitindicatoren voor de beken te verbeteren.</p> <p>In bijlage XX is in een overzichtskaart met de stroomgebieden en beken aangegeven met een beoordeling goed-matig-slecht. Indien gewenst kan een kaart worden toegevoegd van de</p>

	beekherstelprojecten t/m 2027, een kaart met de locaties voor grondverwerving. Indien nodig kunnen die ook als shapefile worden geleverd.
Samenvatting	<p>Natuurlijk beekherstel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Natuurlijke herinrichting van beektrajecten van gekanaliseerde beektrajecten uit de jaren '60-'70 of met een sterk veranderd karakter naar een beekinrichting meandering, stromend karakter en beekbegeleidende beplanting. De ambitie van de PU en WVV is om waar mogelijk de KRW status van "Kunstmatig of sterk veranderd" te verhogen naar "Natuurlijk" voor de KRW- en NNN doelen. Zie bijlage XX Doelen KRW-NNN voor de uitgangspunten voor natuurlijke beekinrichting" De ambitie is om de status van een Natuurlijke beek over de gehele beeklengte te realiseren. Nu zijn trajecten in het eerste uitvoeringsprogramma in de periode tot 2017 natuurlijk ingericht, maar die worden afgewisseld met trajecten die nog niet voldoen aan vereisten van een natuurlijke beekinrichting. Toevoerbeekjes in het KRW stroomgebied worden nu ook meegenomen in het 2e uitvoeringsprogramma, omdat zij invloed hebben op de KRW in het waterlichaam van de beken. In de kostenraming zijn de beekherstelprojecten opgenomen, waar de planvorming al gestart is. Deze maatregelen kunnen worden, omdat de grondpositie geen belemmering is. Voor die trajecten waar de ruimte nog niet beschikbaar is voor een natuurlijke beekinrichting wordt de aankomende jaren sterk ingezet op verwerving van gronden en kavelruil. Op het moment dat de grondpositie op orde is kunnen die trajecten ook voor beekherstel worden opgevoerd. <p>Beekdal (waterkwaliteit-en kwantiteit)</p> <p>De oplossing voor de waterkwaliteitsverbetering en ook meer natuurlijke grond-en oppervlaktewaterbeheer voor de beken moet gezocht worden in het hele stroomgebied (stroomdal) van de beken op de percelen en het tertiaire stelsel.</p> <p><i>Waterkwaliteit</i></p> <p>Wageningen Environmental Research (WEnR) heeft in opdracht van provincie Gelderland en Utrecht de KRW-opgave voor nutriënten in de beken bepaald. Doorrekening van de maatregelen door de WEnR voor zowel het generieke beleid als 60% reductie in de landbouw laat zien dat in 5 van de 7 Utrechtse beken de stikstofdoelen gehaald kunnen worden in 2045, met alleen het generieke beleid. Alleen de Lunterse beek en de Barneveldse beek blijven achter. Bij de analyse van WEnR is het wegvallen van de overbesteding de belangrijkste maatregel voor stikstofreductie. Voor fosfor worden de doelen in 2045 niet gehaald in alle beken. De grote reserve van fosfaatverzadigde bodems is daarvoor de oorzaak en zijn een kwestie van lange adem met de toepassing van evenwichtsbemesting, de maatregelen uit de 7e Nitraatrichtlijn en vooral een goede voorlichtingscampagne.</p> <p>De belangrijkste conclusies uit de WEnR studie zijn: Uit de analyse blijkt dat brede bufferzones met extensivering van landgebruik geen doelbereik brengen voor waterlichamen met een nutriënten opgave na uitrol van het recente landelijk beleid in 2045. Voor waterlichamen die nu niet voldoen is doelbereik in 2027 niet zeer waarschijnlijk door de lange na-ijltijden in het bodem en watersysteem, met name voor fosfor. WEnR rekent met zichtjaren 2030 en 2045</p> <p>Veel beleidsontwikkelingen zoals de 7^e Nitraatrichtlijn, de pakketten agrarisch natuurbeheer en de transitie van de landbouw gaan alle in de goede richting om de nutriënten te verminderen in het (grond)water. Maar daar ligt meteen het probleem door de veelvoud van beleidsregels en instrumenten. Goede afstemming en een heldere communicatielijn moeten de basis vormen voor een gerichte voorlichtingscampagne. Het agrarisch collectief kan hierin een hoofdrol gaan spelen. De vermindering van de nutriënten is een zaak van lange adem.</p> <p><i>Waterkwantiteit</i></p>

	<p>Voor de beken zijn de kwantiteitsmaatregelen gericht op het herstel van de afvoerdynamiek door hydrologische inrichtingsherstelmaatregelen. Daarnaast dient voor de KRW ingezet te worden op een aanpak om de grondwatervoorraad te beschermen en aan te vullen. Ook dient het risico op verdroging/droogte in de zomer vermindert te worden wat ten goede komt aan een goede kwaliteit van water en ecologie in het oppervlaktewater. Beekherstel zal naast water vasthouden ook piekafvoeren dempen.</p> <p>Om een meer natuurlijke waterverdeling over het jaar te bewerkstellingen in de beken zal de watertoevoer vanuit de percelen van het stroomgebied vertraagd moeten worden door met name in de tertiaire watergangen de slootbodems te verhogen, meer vegetatie in de sloten toe te staan en de inrichting van kleinschalige waterberging. Met deze maatregelen zal er meer water infiltreren in de bodem en het grondwater. Maar dit heeft wel gevolgen voor het grondgebruik. Dit vraagt een totale verandering van het watersysteemdenken en vraagt om een geheel andere benadering van met name ook het waterschap. Hiervoor is de wens om een digitaal systeem te ontwikkelen om de sloten en watergangen te traceren, die een te grote drainerende werking hebben op het watersysteem. Op basis van dit systeem kan beleid worden ontwikkeld. De wens van een meer natuurlijk watersysteem staat wel op gespannen voet met het landgebruik.</p>																
Kosten en dekking	<p><i>De laaglandbeken in de Gelderse Vallei hebben in de KRW-systematiek de R5 en R6 typering gekregen en de gemiddelde status "Sterk veranderd". De huidige situatie is dat delen zijn gekanaliseerd (status kunstmatig), maar ook delen volledig natuurlijk zijn ingericht. Het is de ambitie van de provincie Utrecht en het Waterschap Vallei en Veluwe om waar mogelijk de beken volledig natuurlijk in te richten met voldoende klimaatbuffering. Een financiële bijdrage uit het transitiefonds helpt enorm om de ambitie te verhogen en stimuleert de gebiedspartijen voor het opzetten van een nieuw uitvoeringsprogramma Beekherstel.</i></p> <p><i>Volledig nieuw zijn de maatregelen voor het beekdalherstel, voor de verbetering van de waterkwaliteit- en kwantiteit in de beken. Hiermee wordt een breuk met het verleden in gang gezet en een meer ecosysteemgerichte strategie opgepakt op het snijvlak van landbouw en natuur met een Gebiedsgerichte aanpak. Een financiële bijdrage uit het Transitiefonds helpt provincie en waterschap om deze nieuwe tendens en perspectief voor de langere termijn in werking te zetten.</i></p> <p><i>Er is een raming gemaakt voor het gehele beekherstel tot en met 2035 met alle trajectdelen waar nog inrichting is gewenst of het ambitieniveau kan worden verhoogd.</i></p> <p><i>Basis van de normkosten zijn de gemiddelde uitvoeringskosten per kilometer van het 1e uitvoeringsprogramma tot 2017, inclusief plankosten en BTW. Die normkosten zijn met 50% verhoogd vanwege de gestegen kosten van met name onderzoeken, vergunningverlening en aanbestedingen.</i></p> <p><i>Uit het totale overzicht voor het beekherstel is een selectie gemaakt van die beektrajecten waar planvorming al voor is gestart en de grondpositie geen belemmering zal zijn en dus kan worden verplicht voor eind 2027 en uitvoerbaar voor eind 2028.</i></p> <table data-bbox="383 1624 1029 1915"> <tr> <td colspan="2"><i>Kosten beekherstel tot eind 2028</i></td> </tr> <tr> <td><i>Grondkosten 9,21 ha</i></td> <td><i>€ 828.900,00</i></td> </tr> <tr> <td><i>Inrichting beekzones 11,35 km</i></td> <td><i>- 3.497.084,00</i></td> </tr> <tr> <td><i>Inrichting 5,5 ha percelen</i></td> <td><i>- 110.000,00</i></td> </tr> <tr> <td><i>Totale kosten beekherstel</i></td> <td><i>€ 4.435.984,00</i></td> </tr> <tr> <td><i>Inhuur kavelruilcoördinator voor 3 jaar</i></td> <td><i>€ 120.000,00</i></td> </tr> <tr> <td><i>Aankoop 10 ha voor eind 2027</i></td> <td><i>- 1.100.000,00 (geen BTW kosten)</i></td> </tr> <tr> <td><i>Totale kosten aankoop en kavelruil</i></td> <td><i>€ 1.220.000,00</i></td> </tr> </table> <p><i>Kosten beekherstel en kavelruil kunnen voor 50% gefinancierd worden door PU en WVV uit de bestaande opgaven en middelen en 50% financiering Rijk.</i></p>	<i>Kosten beekherstel tot eind 2028</i>		<i>Grondkosten 9,21 ha</i>	<i>€ 828.900,00</i>	<i>Inrichting beekzones 11,35 km</i>	<i>- 3.497.084,00</i>	<i>Inrichting 5,5 ha percelen</i>	<i>- 110.000,00</i>	<i>Totale kosten beekherstel</i>	<i>€ 4.435.984,00</i>	<i>Inhuur kavelruilcoördinator voor 3 jaar</i>	<i>€ 120.000,00</i>	<i>Aankoop 10 ha voor eind 2027</i>	<i>- 1.100.000,00 (geen BTW kosten)</i>	<i>Totale kosten aankoop en kavelruil</i>	<i>€ 1.220.000,00</i>
<i>Kosten beekherstel tot eind 2028</i>																	
<i>Grondkosten 9,21 ha</i>	<i>€ 828.900,00</i>																
<i>Inrichting beekzones 11,35 km</i>	<i>- 3.497.084,00</i>																
<i>Inrichting 5,5 ha percelen</i>	<i>- 110.000,00</i>																
<i>Totale kosten beekherstel</i>	<i>€ 4.435.984,00</i>																
<i>Inhuur kavelruilcoördinator voor 3 jaar</i>	<i>€ 120.000,00</i>																
<i>Aankoop 10 ha voor eind 2027</i>	<i>- 1.100.000,00 (geen BTW kosten)</i>																
<i>Totale kosten aankoop en kavelruil</i>	<i>€ 1.220.000,00</i>																

	<p><i>Beekdalherstelmaatregelen € 460.000,00</i></p> <p><i>Dit zijn alleen de kosten voor de ontwikkeling, beleidsvorming door WVV en PU en voorlichtingscampagne Collectief Utrecht oost richting grondgebruikers. Voor concrete maatregelen wordt gebruikt gemaakt van Maatregelenpakketten 1 en 3 en overige beleidsinstrumentaria.</i></p>
Bijlagen	<p>Bijlage 6.1 Overzichtskaart beekdalen en beektrajecten met beoordeling natuurlijke inrichting</p> <p>Bijlage 6.2 Tabel doelen KRW-NNN</p> <p>Bijlage 6.4 Kostenraming natuurlijk beekherstel 2027, kosten beekdalherstel 2027 en kosten beekherstel 2035</p>

2. Analyse en opgaven

<p>Analyse provinciale/ gebiedsopgaven NPLG</p>	<p>Met het maatregelenpakket beken worden de doelen van de Kaderrichtlijn water (Europese verplichting), Natuurnetwerk Nederland en VHR gerealiseerd. Zie ook tabel Doelen KRW en NNN.</p> <p>Het onderdeel beekdal met de maatregelen voor de waterkwantiteit-en kwaliteit dragen bij aan zowel de KRW kwaliteit voor de beken, verbetering van de (KRW-) grondwaterstanden en de landbouwtransitie. De maatregelen richten zich met name op de bodemkwaliteit en (grond)waterstanden.</p>
<p>Eventueel ontbrekende informatie</p>	<p>Voor het natuurlijk beekherstel hebben we nauwgezet in beeld welke trajecten nog heringericht moeten worden. Ook hebben we een gereede inschatting gemaakt welke trajecten voor 2027 gerealiseerd kunnen worden.</p> <p>Voor de overige beektrajecten geldt dat er eerst een grondpositie moet worden verworven om 15-40 m2 vrij te maken van landbouwkundig gebruik. Daarvoor is een kavelruilcoördinator noodzakelijk. In de raming is een kostenpost opgenomen om gronden te kunnen verwerven. Pas als stroken vrijgemaakt kunnen worden kan er een inrichtingsplan worden gemaakt na 2027.</p> <p>Aandachtspunt is nog wel de passeerbaarheid van stuwen in diverse beken. Niet alle stuwen zijn vispasseerbaar of worden in droge periodes opgezet om water vast te houden. Dit gaat ten koste van de stroming in de beek en de vispasseerbaarheid. Discussie voeren om beide belangen zo goed mogelijk in te regelen en nemen van een aantal technische maatregelen aan 4 stuwen en 1 faunapassage</p> <p>Voor de waterkwantiteitsmaatregelen in het stroomgebied met bodemverhogingen van watergangen en sloten zal eerst een digitaal systeem verder ontwikkeld moeten worden. Technisch gezien moet het inmiddels mogelijk zijn om watergangen en sloten, die te veel draineren te traceren. Dit systeem zal verder ontwikkeld moeten worden en daarna een Plan van aanpak worden gemaakt met een strategie en instrumentarium, in relatie tot het landbouwkundig grondgebruik. In de raming is een kostenpost hiervoor opgenomen.</p> <p>Voor de waterkwaliteitsverbetering is het zaak om de vele beleidsdocumenten en instrumentaria te analyseren op de overlap en een helder kader te stellen, waarbij grondgebruikers zoveel mogelijk worden geholpen en geadviseerd. Het is dus zaak om één helder verhaal en instrument te ontwikkelen voor er een communicatietraject wordt gestart en naar “buiten” wordt getreden richting grondeigenaren. Het Collectief Utrecht oost heeft al vele contacten met grondeigenaren en is bij uitstek het orgaan, die deze taak op zich kan nemen.</p> <p>In de raming zijn uren opgenomen voor de analyse van de vele instrumenten en overleg, ontwikkelen instrument Gelderse vallei en communicatiestrategie.</p> <p>Note 1: de maatregelen voor de waterkwaliteit en kwantiteit hebben veel relatie met de maatregelen uit Maatregelenpakket 1 Groenblauwe linten/scheggen, en Boerensloten en het pakket 3 Landbouw. Dit vraagt om een nauwkeurige afstemming.</p> <p>Note 2: De perceelsloten in de Gelderse Vallei zijn van een heel andere type dan de watervoerende sloten in het westen van Utrecht met een geheel ander beheervraagstuk. Vraagt om een I andere beheermaatregelen. In de Gelderse vallei hebben we te maken met droogvallende sloten met de wens van slootbodemplondieping en is het beheer gericht op beheer vegetatiebeheer van taluds.</p>
<p>Eventuele wijzigingen ten opzichte van gebiedsprogramma</p>	<p>Beekherstel is gericht op realisatie van de bestaande opdracht voor het Natuurnetwerk en geen wijziging Gebiedsprogramma.</p> <p>Beekdal maatregelen hebben een kwaliteitsinvloed op de kwaliteit van het NNN, maar heeft wel een sterke invloed op het grondgebruik van de landbouwpercelen.</p>

Meekoppelkansen en -doelen	<p>Naast de eerder beschreven doelen kan er ook een versterking van de landschappelijke kwaliteit met de cultuurhistorische verkaveling worden behaald, omdat de provincie ook een instrument heeft voor de aanleg van nieuwe landschapselementen met waardedaling. Dit versterkt ook de recreatieve beleving.</p> <p>Meer inzijging van bodemwater richting het grondwater en de verbetering van de bodemkwaliteit zullen op langere termijn ook de drinkwaterwinning kwantitatief- en kwalitatief verbeteren.</p> <p>De beekdalmaatregelen hebben dus grote invloed op het landgebruik. De maatregelen voor de waterkwaliteit vallen onder een Goede Landbouwpraktijk en worden gestimuleerd door een goede voorlichtingscampagne en instrumentaria. Aanpassingen in het watersysteem vermindert het risico op droogteschade in droge jaren, maar kan de grondwaterstanden in het voorjaar verhogen en een beperking geven op het grondgebruik in het voorjaar.</p>
----------------------------	---

3. Oplossingsrichtingen, doelbereik en (sociaaleconomische) effecten

Maatregelen, instrumenten en output	<p>1) Moorsterbeek vanaf Moorsterweg tot grens Gelderland</p> <p>De huidige loop functioneert onvoldoende. Er is te weinig ruimte in het profiel en de beek is onbeschaduwd. Er ligt een Voorlopig ontwerp grotendeels op eigendom van Stichting de Boom en enkele particulieren voor verlegging van de beek en herinrichting. Tevens worden oude afvoerkanalen verondiept. Realisatie nog afhankelijk van medewerking van één pachter.</p>									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregelen</th> <th>Output</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Verleggen en herinrichting beekloop</td> <td>1.200 m1 natuurlijke herinrichting</td> </tr> <tr> <td>Verondiepen afleidingskanaal</td> <td>1.850 000 m1</td> </tr> </tbody> </table>	Maatregelen	Output	Verleggen en herinrichting beekloop	1.200 m1 natuurlijke herinrichting	Verondiepen afleidingskanaal	1.850 000 m1			
	Maatregelen	Output								
	Verleggen en herinrichting beekloop	1.200 m1 natuurlijke herinrichting								
	Verondiepen afleidingskanaal	1.850 000 m1								
	<p>2) Moorsterbeek monding</p> <p>Door de hoge waterpeilen in het Valleikanaal fungeert dit deel niet als beek, maar als waterloop richting het stromende deel van de beek. Als eindbeeld is voorzien in de 2-zijdige aanleg van natuurvriendelijke oevers, aanleg van beekbegeleidend bosje en een faunapassage onder de Lapeerse weg voor Ringslang en Otter</p>									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregelen</th> <th>Output</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aanleg natuurvriendelijke oevers</td> <td>2 x 350 m</td> </tr> <tr> <td>Aanleg beekbegeleidend bosje</td> <td>1 ha</td> </tr> </tbody> </table>	Maatregelen	Output	Aanleg natuurvriendelijke oevers	2 x 350 m	Aanleg beekbegeleidend bosje	1 ha			
	Maatregelen	Output								
	Aanleg natuurvriendelijke oevers	2 x 350 m								
	Aanleg beekbegeleidend bosje	1 ha								
<p>3) Heiligerbeek Oude Lunterse beek (vanaf N226 De boom) tot A28</p> <p>De Oude Lunterse beek en Heiligerbergerbeek zijn overgedimensioneerd, omdat voor de aanleg van het Valleikanaal al het water uit de hele Gelderse vallei hierdoor moest worden afgevoerd. De afvoer is nu vele malen minder met een groot profiel. Hierdoor zijn de stroomsnelheden onvoldoende met te weinig variatie en slibophoping op de bodem. Verkleinen profiel en aanbrengen van storingsobjecten kunnen positief uitpakken voor de KRW-doelen</p>										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregelen</th> <th>Output</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Verkleinen waterprofiel en aanbrengen meer objecten voor betere stroomsnelheden en stroomvariatie</td> <td>4.841 m1</td> </tr> </tbody> </table>	Maatregelen	Output	Verkleinen waterprofiel en aanbrengen meer objecten voor betere stroomsnelheden en stroomvariatie	4.841 m1						
Maatregelen	Output									
Verkleinen waterprofiel en aanbrengen meer objecten voor betere stroomsnelheden en stroomvariatie	4.841 m1									
<p>4) Lunterse beek Groot Overeem</p> <p>Kleine uitbreiding van industrieterrein. Voorwaarde voor ontwikkeling is de inrichting van een 30 meter brede natuurlijke beekzone. In de opgaven was opgenomen een natuurlijke inrichting, klimaatproof en met waterbergingsopgave industrieterrein. Leek te passen, maar met de nieuwe richtlijnen Bodem en water past het niet meer. Partijen zoeken ambtelijk naar oplossing.</p>										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregelen</th> <th>Output</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Herinrichting beekloop</td> <td>467 m1</td> </tr> </tbody> </table>	Maatregelen	Output	Herinrichting beekloop	467 m1						
Maatregelen	Output									
Herinrichting beekloop	467 m1									
<p>5) Stuwen in Modderbeek, Moorsterbeek en Lunterse beek</p> <p>Aantal stuwen is onvoldoende passeerbaar voor vis en macrofauna, met name in periodes van droogte als de stuwen worden opgezet. Met gerichte technische aanpassingen kunnen de KRW doelen en verdrogingsbestrijding worden opgelost.</p>										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Maatregelen</th> <th>Output</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Beleidsontwikkeling KRW doelen en verdrogingsbestrijding</td> <td>Standpuntbepaling WV en PU en voorstel technische aanpassingen stuwen</td> </tr> <tr> <td>Technische aanpassingen stuwen</td> <td>1 st</td> </tr> <tr> <td>Herstel vispassage Stoutenburgerlaan</td> <td>1 st</td> </tr> <tr> <td>Aanleg faunapassage Lapeerse weg</td> <td>1 st</td> </tr> </tbody> </table>	Maatregelen	Output	Beleidsontwikkeling KRW doelen en verdrogingsbestrijding	Standpuntbepaling WV en PU en voorstel technische aanpassingen stuwen	Technische aanpassingen stuwen	1 st	Herstel vispassage Stoutenburgerlaan	1 st	Aanleg faunapassage Lapeerse weg	1 st
Maatregelen	Output									
Beleidsontwikkeling KRW doelen en verdrogingsbestrijding	Standpuntbepaling WV en PU en voorstel technische aanpassingen stuwen									
Technische aanpassingen stuwen	1 st									
Herstel vispassage Stoutenburgerlaan	1 st									
Aanleg faunapassage Lapeerse weg	1 st									
<p>6) Maatregelen toevoerbeken</p> <p>Diverse toevoerbeken zijn in het eerste uitvoeringsprogramma tot 2019 niet meegenomen, omdat ze niet tot de waterlichamen werden gerekend. Maar deze</p>										

toevoerbeken maken wel onderdeel uit van het grotere ecosysteem voor de beken en bepalen ook de natuurkwaliteit van de beken. Ook herbergen deze toevoerbeken stroomminnende soorten als BERPJE en KOKERJUFFERS. Herstelmaatregelen bestaan uit verwijderen eventuele sliblaag, verontdiepen met zandbodem en aanbrengen van beplanting op de bemestingsvrije zones. Voorbeelden waar maatregelen genomen kunnen worden zijn diverse plekken Heygraaff, Oude- en Nieuwe Maarnse beek, Lapeerse beek.

Maatregelen	Output
Verwijderen sliblaag	3 km
Aanbrengen zandlaag	idem
Aanbrengen beplanting	idem

6) Beekdal – kwantiteit

Op de eerste plaats zal een digitaal systeem ontwikkeld moeten worden om alle sloten en watergangen makkelijk op te sporen, die teveel draineren en water teveel en te snel afvoeren naar de beken. Ook wordt gekeken naar locaties voor kleinschalige waterberging. Daarna zullen richtlijnen ontwikkeld moeten worden die voor vertraging van de afvoer zorgen en rekening houden met het grondgebruik. Daarna volgen de maatregelen en kosten.

Maatregelen	Output
Ontwikkelen digitaal systeem om drainerende sloten makkelijk op te sporen	Digitaal systeem
Ontwikkelen beleid en richtlijnen	Vastgesteld beleid en richtlijnen
Ontwikkelen maatregelen en kosten	Maatregelen en kosten

7) Beekdal – waterkwaliteit

Voor de verbetering van de waterkwaliteit is in het maatregelenpakket afgestapt van de brede bufferstroken langs de beken en een alternatief ontwikkeld, dat inspeelt op de maatregelen uit de Nitraatrichtlijn, beheerpakketten agrarisch natuurbeheer etc. Dit is veel effectiever, maar wel een lange termijn effect voor met name de fosfaat door de enorme reserve in de bodem. Heeft wel veel effecten op het grondgebruik. Is met name een voorlichtingscampagne en begeleiding door Collectief Utrecht Oost.

Maatregelen	Output
Analyseren diverse beleidsinstrumentaria en tot een samenhangend verhaal reduceren met een duidelijke communicatielijn en instrumentaria richting grondgebruikers	Samenhangend communicatieverhaal met kansen en mogelijkheden voor grondgebruikers
Ontwikkelen voorlichtingsmiddelen grondgebruikers	Voorlichtingsmiddelen website, brochure, aanmeldingsformulieren
Bezoeken van agrarische bedrijven	30 st/jaar
Opstellen natuuradviesplan	15/jaar

Doelbereik maatregelenpakket en in verhouding tot het gebiedsprogramma

Beekherstel tot 2028:

- 11,3 km natuurlijk beekherstel
- 9,3 ha functieverandering voor beekzone
- 5 stuwen aanpassen voor migratie
- 3 jaar inzet kavelruilcoördinator met 10 ha functieverandering voor natuurlijke beekzones.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling digitaal systeem en beleidsuitwerking voor natuurlijker watersysteem en verdrogingsbestrijding • Samenbrengen beleidsinstrumentaria en voorlichtingscampagne door Collectief Utrecht oost voor waterkwaliteitsverbetering
Sociaaleconomische en neveneffecten	<p>De maatregelen voor de waterkwaliteit zijn al opgenomen in de Nitraatrichtlijn en hebben ook effect op de agrarische bedrijfsvoering, maar het maatregelenpakket beken voegt daar niets aan toe.</p> <p>De maatregelen voortkomend uit de waterkwantiteit met slootboderverhogingen hebben wel een direct effect op de agrarische bedrijfsvoering, omdat de grondwaterstanden zullen stijgen en percelen later goed te bewerken zijn of met andere lichtere machines. Aan de andere kant zal er in drogere jaren ook minder snel verdrogingsschade ontstaan.</p> <p>Indien we erin slagen de bovengenoemde maatregelen in voldoende omvang toe te passen wordt de situatie voor de drinkwaterwinning sterk verbeterd en zou het gerechtvaardigd zijn als Vitens gaat bijdragen in de kosten.</p>
Onderbouwing keuze	Reeds beantwoord in eerdere beschrijvingen.

4. Besluitvorming en betrokken partijen

<p>Beschrijving partijen, rollen en verantwoordelijkheden</p>	<p>De provincie Utrecht heeft een verantwoordelijkheid voor de realisatie en instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland en soortenbeleid. Alle beken zijn opgenomen in de NNN. De provincie heeft ook een verantwoordelijkheid voor het Grondwater en de drinkwaterwinning.</p> <p>Waterschap is verantwoordelijk voor de Kaderrichtlijn water, maar ook voor het beheer van het oppervlaktewatersysteem en het grondwater.</p> <p>Het Rijk blijft verantwoordelijk voor het mestbeleid en stikstofdepositie.</p> <p>Zaak is dat we voor de beken en beekdal één uitvoeringsprogramma maken voor zowel KRW en NNN. De rol-en taakverdeling over de partijen moet nog nader worden afgesproken en ook welke partij de trekker wordt.</p>
<p>Procedures en besluitvorming</p>	<p>Voor het beekherstelprogramma zal een nieuwe Waterovereenkomst afgesloten moeten worden tussen Waterschap WVV en provincie Utrecht, met een taak-en rolverdeling en financiële afspraken. Belangrijk onderdeel is de aanbesteding van de planuitwerking voor de beekherstelprojecten aan een bureau en de uitvoeringsopdracht. Onderdeel van een project zijn de vergunningverlening en functieverandering in de Omgevingswet. Realisatie beekherstel is bestaand beleid. Voor het onderdeel van de beekdalmaatregelen zal het Collectief Utrecht oost medeondertekenaar van de Waterovereenkomst worden, zodra daar duidelijke afspraken over gemaakt zijn.</p>
<p>Participatie en betrokkenheid democratische vertegenwoordigingen</p>	<p>Voor de beekherstelprojecten, die voor 2027 kunnen worden uitgevoerd is al planvorming gestart, in samenspraak met Waterschap WVV, provincie Utrecht en betrokken eigenaren. Gemeenten worden betrokken voor de vergunningverlening.</p> <p>Voor de nieuwe richting die we in willen slaan met de maatregelen voor de waterkwaliteit- en kwantiteit is wel overleg geweest met waterschap WVV en provincie Gelderland, maar nog niet met Collectief Utrecht oost, grondeigenaren of de beleidsmensen van de provincie voor het thema landbouw.</p>

5. Financiën en risico's

Onderbouwing rijksbijdrage	<p>De uitvoeringsprogramma beekherstel heeft tot en met 2017 een zeer goed resultaat opgeleverd met herstel van natuurlijke beekzones. Daarmee is nog niet het doel bereikt om voor de hele beekloop deze natuurlijke beekinrichting te realiseren. Belangrijkste reden was de beschikbare grond voor de herinrichting. De ambitie is om waar mogelijk het ambitieniveau, van gekanaliseerde beektrajecten uit de jaren '60-'70 of met een sterk veranderd karakter te verhogen naar een beekinrichting met meandering, stromend karakter en beekbegeleidende beplanting. Niet te ontkennen valt dat het NPLG daar een stimulerende factor in kan zijn. Een financiële Rijksbijdrage activeert provincie en waterschap om een nieuw uitvoeringsprogramma te gaan uitvoeren en dat er een hoger ambitieniveau aangehouden kan worden. Provincie Utrecht en waterschap dragen bij in de kosten.</p> <p>Voor de beekdalmaatregelen voor de waterkwantiteit- en kwaliteit wordt een totaal andere benaderingswijze ingezet. In plaats van het systeem volledig in te richten op afvoer en maximale productie gaan we de toekomst in met meer water vasthouden en evenwichtsbemesting. Dit vraagt om een kundig uitgedacht proces en voorlichting.</p> <p>Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheden mag van elke partij van provincie Utrecht, waterschap WVV en Rijk een bijdrage worden verwacht.</p>
Kostenraming	<p>Zie bijgeleverde kosterraming met werkbladen voor beekherstel 2027- beekdalmaatregelen 2027 -Beekherstel 2025.</p> <p>Bedragen beekherstel zijn gebaseerd op de uitvoeringskosten van gerealiseerde projecten 2017, inclusief plankosten, BTW maar zonder grondkosten. Het normbedrag per km is verhoogd met 50% in verband met gestegen kosten onderzoeken, procedures vergunningverlening , inzet bureaus en aanbesteding uitvoerend werk met grondverzet.</p> <p>Zie ook op blz 6 van Werkdocument de beschrijving van de paragraaf Kosten en dekking.</p>
Dekkingsvoorstel	<p>Zie paragraaf kosten en dekking.</p> <p>Provincie Utrecht kan meefinancieren uit de budgetten voor de realisatie Natuurnetwerk Nederland en budget voor stikstofreductie.</p> <p>Waterschap kan meefinancieren vanuit budget KRW (onder voorbehoud.</p>
Risico's en beheersmaatregelen	<p>De in het Werkdocument genoemde projecten is een inschatting gemaakt van de realisatiekans en die lijkt haalbaar, maar nog wel onder voorbehoud.</p> <p>Belangrijkste risicofactoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grondverwerving en functieverandering van natuurlijke beekzones • Samenwerking in projectstructuur • Uitwerking beleidsinstrumentaria beekdalmaatregelen waterkwaliteit en waterkwantiteit en medewerking grondgebruikers • Financiering en dekking

6. Aanpak met planning en mijlpalen

Aanpak	<p>Aantal projecten voor het beekherstel zijn al opgestart in de planfase door PU, in samenwerking met Waterschap. Voor het hele traject van beekherstel wordt een nieuwe Waterovereenkomst afgesloten voor rol-en taakverdeling en financiering. Voor beekdalmaatregelen zal afstemming tussen provincie Utrecht, waterschap Vallei en Veluwe en Collectief Utrecht oost gezocht moeten plaats vinden voor samenvoeging van de beleidsinstrumentaria en voorlichtingscampagne richting de grondgebruikers.</p>
--------	---

<p>Planning met mijlpalen en afronding</p>	<p>Opstellen en vaststellen waterovereenkomst najaar 2024 Ontwikkelen digitaal systeem natuurlijk waterbeheer en verdrogingsbestrijding door WVV 1 juni 2025 Samenvoegen instrumentaria waterkwaliteits- en voorlichtingscampagne 1 januari 2025 Uitwerking en realisatie beekherstelprojecten 1 januari 2025-1 januari 2028</p>
<p>Gesteld staan voor realisatie</p>	<p>De maatregelen in dit pakket zijn onderdeel van een bestaande opgave. De rijksbijdrage is een stimulans om het uitvoeringsprogramma weer op te pakken. Hiermee zijn de plannen onderdeel van lopende bedrijfsvoering, wat ervoor dat de realisatie in goede banen geleid kan worden.</p>